

Tlačová správa FRA
Viedeň 8. júna 2022

Podpora sociálnych práv: kľúč k obnove EÚ po pandémie COVID-19

V dôsledku pandémie EÚ uvoľnila finančnú podporu nemajúcu obdobu na vyváženie sociálnych dosahov ochorenia COVID-19. Mnoho ľudí v EÚ, najmä zraniteľných osôb, sa muselo vyrovnáť s obmedzeným prístupom k zdravotnej starostlivosti, starostlivosti o deti, vzdelávaniu a internetu. To viedlo k nadmernej úmrtnosti, chudobe, nezamestnanosti a sociálnemu vylúčeniu. V správe agentúry FRA o základných právach v roku 2022 sa opisuje rozsiahly vplyv pandémie na sociálne práva. Navrhuje sa v nej aj spôsob, ako sa má riešiť rastúca nerovnosť a hrozby pre spoločenskú súdržnosť.

„Reakcie na pandémiu Covid-19 a vojnu na Ukrajine ukazujú, ako sa dokáže Európska únia zomknúť, keď čelí krízam,“ vyhlásil riaditeľ agentúry FRA [Michael O’Flaherty](#). „Opatrenia a finančné prostriedky EÚ môžu prispieť a aj prispievajú k významným zmenám, najmä ak sú spojené s príslušnými právnymi povinnosťami a politickým záväzkami na ochranu sociálnych práv ľudí. Jedine účinným monitorovaním využívania finančných prostriedkov je možné podporiť vlády v tom, aby po pandémie zaistili obnovu, ktorá zohľadňuje práva. Podporí ich to aj pri prispôbovaní financovaných opatrení, aby dostatočne riešili sociálne zraniteľnosti osôb, a to predovšetkým tých, ktoré sú najviac zasiahnuté – deti a mladí ľudia.“

V [správe o základných právach v roku 2022](#), ktorú vypracovala agentúra FRA, sa poukazuje na pokrok i nedostatky v oblasti ochrany ľudských práv v EÚ v uplynulom roku. V [hlavnej kapitole](#) sa skúma vplyv pandémie na sociálne práva osôb, ako sú vzdelávanie, zamestnanosť a zdravotná starostlivosť. Pozornosť sa zameriava na skúsenosti detí, mladých ľudí, starších ľudí, osôb so zdravotným postihnutím a iných osôb v zraniteľných situáciách, ale aj na to, ako plánujú krajiny EÚ využiť finančné prostriedky, ktoré EÚ vyčlenila na obnovu po pandémie vo výške 724 miliárd EUR, na podporu sociálnych práv.

V rámci ďalšieho postupu by do monitorovania toho, či sa opatreniami na podporu obnovy, ktoré financuje EÚ, dodržiavajú základné práva, mali vlády zapojiť vnútroštátne orgány pre ľudské práva alebo orgány pre rovnosť. Ich cieľom by malo byť najmä:

- napĺňanie sociálnych práv osôb, ktoré pandémia zasiahla najviac,
- posúdenie a pokiaľ je to potrebné, prispôbenie opatrení financovaných EÚ v záujme zabezpečenia, aby rešpektovali a podporovali sociálne práva,
- zaistenie toho, aby využívanie finančných prostriedkov EÚ na obnovu nebolo v rozpore s Chartou základných práv EÚ ani s Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím (CRPD).

Medzi ďalšie kľúčové témy v oblasti základných práv v roku 2021 patria:

- **Práva dieťaťa** – pandémia si naďalej vyberala svoju daň, aj pokiaľ ide o blaho a vzdelávanie detí. Jej vplyv pocítilo mnoho detí, najmä tie, ktoré pochádzali zo znevýhodnených prostredí, a v ich prípade sa zvýšilo riziko chudoby a vylúčenia. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child/eu-strategy-rights-child-and-european-child-guarantee_en Vôbec prvá [stratégia EÚ v oblasti práv dieťaťa spolu s Európskou zárukou pre deti](#) boli dôležitými míľnikmi, ktorých cieľom je podnieť úsilie v presadzovaní a ochrane práv všetkých detí. Krajiny EÚ by mali zaistiť, aby ich národné akčné plány plnili ciele stratégie aj záruky pre deti.
- **Migrácia** – naďalej pretrvávali problémy v oblasti dodržiavania základných práv na hraniciach. Migranti zažívali násilie alebo im bol odopretý vstup na pozemných hraniciach EÚ, pričom viac ako 2 000 migrantov zahynulo na mori. V záujme boja proti porušovaniu práv by krajiny EÚ mali vykonávať účinné a nezávislé monitorovanie hraníc. Vzrástol počet detí žiadajúcich o azyl vrátane detí bez sprievodu, čo si vyžaduje osobitnú pozornosť vnútroštátnych orgánov.
- **Rasizmus** – pandémia ďalej prehĺbila diskrimináciu, páchanie trestných činov z nenávisťi a najmä nenávisťné prejavy na internete voči migrantom a etnickým menšinám. Na základe [akčného plánu EÚ proti rasizmu](#) z roku 2020 väčšina krajín EÚ prijala alebo pripravuje národné

akčné plány na boj proti rasizmu a etnickej diskriminácii. V záujme zintenzívnenia svojho úsilia by krajiny EÚ mali sankcionovať trestné činy z nenávisti, podporovať nahlasovanie prípadov a poskytovať lepšiu podporu obetiam. Zahŕňa to aj vykonávanie príslušných akčných plánov a stratégií prostredníctvom informovaného monitorovania.

Správa zhŕňa a analyzuje hlavný vývoj v oblasti ľudských práv v EÚ za rok 2021. Obsahuje [návrhy opatrení](#), ktoré sa týkajú Charty základných práv EÚ a jej uplatňovania členskými štátmi, rovnosti a nediskriminácie, rasizmu a súvisiacej neznášanlivosti, začleňovania Rómov a ich rovnosti, azylu, hraníc a migrácie, informačnej spoločnosti, ochrany súkromia a osobných údajov, práv detí, prístupu k spravodlivosti a uplatňovania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

V prípade záujmu o ďalšie informácie sa obráťte na: media@fra.europa.eu/tel.: +43 1 580 30 653.